

Προς
Τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής
κ. Ευάγγελο Λιβιεράτο
Αμαλιάδος 17, 115 23
Αθήνα
Φαξ : 210 6432589

Θέμα: **Θέσεις και προτάσεις για τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό**

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ,

Σας υποβάλλουμε τις προτάσεις μας για ορισμένα σημαντικά ζητήματα που αφορούν τις **χωροταξικές πολιτικές**, τις **οικιστικές πολιτικές** και τμήματα του **θεσμοθετημένου συστήματος Χωροταξικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού**.

Σε ότι σχετίζεται με τα παραπάνω, παρά τις κατά καιρούς προσδοκίες μας, έχει επέλθει μια χαώδης κατάσταση ιδιαίτερα στην περιφέρεια, όπου διαθέσιμες είναι οι δομές του «Καλλικράτη» και όχι των Υπουργείων της Κεντρικής Διοίκησης.

Το αποτέλεσμα είναι ότι σχεδόν όλες οι θεσμοθετημένες διαδικασίες έχουν οδηγηθεί σε υπολειτουργία ή και σχεδόν πλήρη αδράνεια, καθώς για διάφορους λόγους αποτυγχάνουν συστηματικά να ανταποκριθούν ποσοτικά, ποιοτικά και χρονικά στις ανάγκες του πληθυσμού, της οικονομίας και της εποχής. Οι συνήθεις εκδηλώσεις και τα αποτελέσματα αυτών των αστοχιών είναι:

- αντιφάσεις μεταξύ των διαφόρων επιπέδων Σχεδιασμού,
- αδυναμίες υλοποίησης των πολιτικών,
- πολεοδομήσεις που κρατούν δεκαετίες,
- αδυναμία χρηματοδότησης μελετών,
- αδυναμία έγκρισης μελετών ακόμη και αυτών που είναι σχεδόν περατωμένες,
- κοινωνικές και τεχνικές υποδομές που δεν υλοποιούνται σε περιοχές που έχουν ήδη κατοικηθεί προ πολλού,
- δημόσια περιουσία που παραμένει αναξιοποίητη,
- διαρκής πύκνωση του ήδη πυκνοδομημένου οικιστικού ιστού,
- ποικίλα συνεχώς επιδεινούμενα κυκλοφοριακά και πολεοδομικά προβλήματα,
- καταστροφή της οικιστικής πολιτιστικής μας κληρονομιάς,
- αδιαφορία για τα περιβαλλοντικά και ενεργειακά προβλήματα, κ.ά.).

Ο κατάλογος των εν λόγω ζητημάτων, είναι πραγματικά μεγάλος. Θα επικεντρωθούμε επιγραμματικά σε όσα είτε βρίσκονται στην επικαιρότητα, είτε είναι μείζονος σημασίας για τον

χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, καθώς και σε όσα εξ αυτών σχετίζονται άμεσα με την Περιφέρειά μας.

- **Αναμόρφωση γενικής νομοθεσίας και ιδίως του ν. 2508/97.**

Ως γενική εκτίμηση θα θέλαμε να επισημάνουμε την αναγκαιότητα ριζικής αναμόρφωσης του όλου θεσμικού πλαισίου που διέπει τον χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, με τη δημιουργία ολιγομελούς επιτροπής και τη συμμετοχή εκπροσώπου του ΤΕΕ. Η αναγκαιότητα αυτή έχει επισημανθεί από χρόνια, ενώ συστάθηκαν επιτροπές του ΥΠΕΚΑ για προτάσεις για αλλαγές του ν.2508/97 και της συνολικής πολεοδομικής νομοθεσίας με άγνωστο σε μας αποτέλεσμα. Καθώς επί των κατευθύνσεων της αναθεώρησης μπορεί να υπάρχουν και διαφορετικές απόψεις, επισημαίνουμε έντονα ότι καθώς πλέον ως δημόσιο στερούμαστε πόρων και προσωπικού, ενώ ως οικονομία έχουμε δραματική ανάγκη επενδύσεων, η αναμόρφωση πρέπει να γίνει κυρίως προς την κατεύθυνση της απλοστεύσεως, της ευελιξίας όπως και της μείωσης της γραφειοκρατίας και του χρόνου των διαδικασιών. Έχοντας συγκεκριμένες προτάσεις για τα θέματα αυτά ισχύει πάντα η προσφορά για την συμμετοχή μας με κάποιο τρόπο στις σχετικές επιτροπές του Υπουργείου εάν υπάρχει ακόμη περιθώριο.

- **Αναθεώρηση των Περιφερειακών & Ειδικών Πλαισίων, των 2 Ρυθμιστικών Σχεδίων (Αθήνας & Θεσσαλονίκης).**

Τα συγκεκριμένα Πλαίσια και Ρυθμιστικά που εγκρίθηκαν ή έχουν εκπονηθεί ως μελέτες-προτάσεις, αφορούσαν σε μια άλλη εποχή και σε ένα υποθετικό «μοντέλο ανάπτυξης» της Χώρας που απέχει πάρα πολύ από τα σημερινά δεδομένα. Πρέπει να προχωρήσει η αναθεώρηση τους προς την κατεύθυνση της **απλοποίησης τους και της ενίσχυσης της αναπτυξιακής τους διάστασης και προοπτικής. Να γίνουν πιο επιχειρησιακά και ευέλικτα και να συνδεθούν με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ.** Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να γίνουν τροχοπέδη σε μελλοντικές επενδύσεις (π.χ. δημιουργία των απαραίτητων τουριστικών υποδομών για την προσέλκυση τουριστών πολύ υψηλής εισοδηματικής στάθμης και για την διεύρυνση της περιόδου παραμονής στην Ελλάδα, όσον αφορά στο Χωροταξικό του Τουρισμού) τις οποίες έχουμε απόλυτη ανάγκη.

- **Αναποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, Καλλικράτης, αποσυντονισμός περιφερειακών Υπηρεσιών, υπερφόρτωση Κεντρικής Διοίκησης.**

Υπάρχει μεγάλος προβληματισμός για την αναποτελεσματικότητα της Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης στην χωροταξία την πολεοδομία και την ανάπτυξη. Τα φαινόμενα αυτά είναι καταλυτικά ιδίως στις περιφερειακές υπηρεσίες της Κεντρικής, της Περιφερειακής Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, των αρμοδιοτήτων και της στελέχωσης τους. Είναι εντελώς παράδοξο το ότι στα πλαίσια του Καλλικράτη δεν υπήρχε σχεδόν καμία πρόβλεψη διαρθρωμένης διοίκησης (για προσωπικό, όργανα, δομές και αρμοδιότητες) σε θέματα χωροταξικού, πολεοδομικού, κυκλοφοριακού και περιβαλλοντικού Σχεδιασμού. Αποτέλεσμα: Η Δημόσια Διοίκηση και η Αυτοδιοίκηση στα παραπάνω πεδία έχουν περιέλθει στην χειρότερή τους κατάσταση τα τελευταία πενήντα χρόνια, έχουν αποσυντονιστεί τελείως, και είναι από πολύ δύσκολο έως σχεδόν αδύνατο να προχωρήσει οποιαδήποτε πρωτοβουλία, όπως κι αν έχει σχεδιαστεί κι αποφασιστεί. Εκεί που υπάρχουν κάποιες αρμοδιότητες δεν υπάρχουν προσωπικό και πόροι, εκεί που υπάρχει κάποιο προσωπικό δεν υπάρχουν αρμοδιότητες, τα ίδια πράγματα ελέγχονται ξανά και ξανά σε αλληπάλληλα επίπεδα. Τελικά λόγω του αποσυντονισμού των περιφερειακών υπηρεσιών όλα τα συστατικά στοιχεία και οι υποστηρικτικές μελέτες π.χ. για την έγκριση μιας Π.Μ. (βασικές μελέτες, ενστάσεις, οριοθέτηση ρεμάτων, γεωλογικές περιβαλλοντικές μελέτες κ.α.) ακόμη και οι τελευταίες λεπτομέρειες συγκεντρώνονται στην Κεντρική Διοίκηση.

- **ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.**

Εδώ και δεκαετίες το Υπουργείο έχει περιορίσει ριζικά την άσκηση του επιτελικού του ρόλου και τη χορήγηση κατευθύνσεων στους μελετητές για τα κρίσιμα αυτά Σχέδια επιδεικνύοντας μια

χαρακτηριστική αδιαφορία. Για παράδειγμα ένα επίκαιρο και τραγικό παράδειγμα αυτής της κατάστασης αποτελεί η συνεχιζόμενη απουσία κατευθύνσεων για τη δημόσια γη. Χωρίς δασικό κτηματολόγιο, χωρίς καταγραφή δημόσιας γης, χωρίς αξιόπιστα και λογικά κριτήρια και κατευθύνσεις για την γεωργική γη και την γη υψηλής παραγωγικότητας, οι μελετητές οδηγούνται στον χαρακτηρισμό των εκτάσεων αυτών ως Περιβαλλοντικής Προστασίας (αφού δεν προκύπτει ενδιαφερόμενος) και στην απόδοση πολύ αυστηρών/απαγορευτικών όρων και περιορισμών δόμησης. Δηλαδή το Δημόσιο πληρώνει μια μελέτη, δαπανώντας λεφτά του Έλληνα φορολογούμενου, προκειμένου να υποβαθμίσει το ίδιο την περιουσία του/μας. Εκ των υστέρων θεσπίζονται ad hoc Νόμοι και διαδικασίες, όπως ο Εφαρμοστικός Νόμος και τα ΕΣΧΑΔΑ, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτές οι παραλήψεις και να αξιοποιηθούν τμήματα της γης αυτής. Σε πολλές περιπτώσεις έχουμε ατελή υποκατάσταση του υποκείμενου σχεδιασμού από περιβαλλοντικές μελέτες, τη χορήγηση κατευθύνσεων στους ΟΤΑ για την εκπόνηση προγραμμάτων αστικής αναγέννησης σε περιοχές που υποβαθμίζονται, κ.ο.κ.

• **Πολεοδομικές Μελέτες**

- Αρμοδιότητες για την έγκριση Πολεοδομικών Μελετών και γενικότερα πολεοδομικών ρυθμίσεων.

Είναι το βασικό θέμα στο οποίο κυρίως οφείλονται οι μακροχρόνιες καθυστερήσεις και η αναποτελεσματικότητα του Πολεοδομικού Σχεδιασμού. Η συγκέντρωση των αρμοδιοτήτων έγκρισης στο Κέντρο με Προεδρικό Διάταγμα με εξαίρεση τις όλως εντοπισμένες τροποποιήσεις των ρυμοτομικών σχεδίων, δημιουργεί σοβαρές δυσλειτουργίες και ουσιαστικά αποτελεί ακύρωση στην πράξη του πολεοδομικού σχεδιασμού. Η παραπάνω διαδικασία απαιτεί σήμερα χρονικό διάστημα 15-20 ετών. Τα αποτελέσματα των καθυστερήσεων είναι τεράστια έως το σημείο, μια πολεοδομική μελέτη να μη μπορεί να εφαρμοστεί γιατί έχει σχεδιαστεί με δεδομένα προ 20ετίας. Προτείνεται η οριστική λύση του θέματος με την αναθεώρηση του Συντάγματος άρθρο 102 παρ. 1 εδάφιο δ «*άσκηση αρμοδιοτήτων ΟΤΑ που τους έχουν ανατεθεί και που συνιστούν αποστολή του Κράτους*», και προσωρινή λύση με νομοθέτηση αρμοδιοτήτων έγκρισης από την Περιφερειακή Διοίκηση

- Εφαρμογή των Πολεοδομικών Μελετών.

Η πολυπλοκότητα στα διαφορετικά καθεστώτα επιβολής εισφορών σε γη και χρήμα, οι δυσκολίες στις διαδικασίες απαλλοτριώσεων, η δυσλειτουργία των φορέων εφαρμογής (ΟΤΑ), η μη δέσμευση των Οργανισμών και Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας στη συμμετοχή της εφαρμογής συνιστούν προβλήματα υλοποίησης του πολεοδομικού σχεδιασμού σε εθνικό επίπεδο.

• **Θεσμοθέτηση πόρων.**

Οι θεσμοθετημένες διαδικασίες για την προείσπραξη μέρους (10%) της εισφοράς σε χρήμα για τις ΠΜ και δεν εφαρμόστηκαν συστηματικά από τους ΟΤΑ και δεν επέδωσαν μέχρι σήμερα γιατί είναι ατελείς και συχνά κοινωνικά και πολιτικά μη επιθυμητές από τις τοπικές κοινωνίες. Προτείνεται σήμερα αφενός να εξειδικευθούν οι διαδικασίες προείσπραξης εισφοράς σε χρήμα ώστε να γίνουν λειτουργικές, αφετέρου να θεσμοθετηθούν νέες πηγές οικονομικών πόρων (κοινοτικοί πόροι μέσω των ΠΕΠ ή/ και του ΕΠΠΕΡΑΑ., Πράσινο Ταμείο, προγραμματικές συμβάσεις) που σε συνδυασμό με την αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων έγκρισης να επιταχύνουν τις διαδικασίες ολοκλήρωσης του Πολεοδομικού Σχεδιασμού και την προώθηση της εκπόνησης ΓΠΣ/ ΣΧΟΟΑΠ και Πολεοδομικών μελετών στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

• **Ειδικότερα θέματα:**

- ΣΥΠΟΘΑ, του Ν. 4030/11.

Λειτουργώντας σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας με αρμοδιότητες αντίστοιχες με εκείνες του Περιφερειακού ΣΧΟΠ δεν υποστηρίζονται από κάποια ανάλογης στελέχωσης υπηρεσία όπως

**ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

τα παλαιότερα ΣΧΟΠ Περιφέρειας από ΔΙΠΕΧΩ, γεγονός που δημιουργεί μεγάλα προβλήματα ως προς την επάρκεια και την ταχύτητα των γνωμοδοτήσεων.

- Οργανισμός Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης:

Αδυναμία εκτέλεσης του έργου του με τους εναπομείναντες υπαλλήλους, απαξίωση του φορέα, πάγωμα επενδυτικών προσπαθειών. Εάν επεκταθούν τα όρια ευθύνης του σύμφωνα με Σχέδιο νέου Ρυθμιστικού θα οδηγηθεί σε πλήρη παράλυση. Εάν δεν είναι δυνατόν να ενισχυθεί ίσως είναι προτιμότερο να καταργηθεί ο Οργανισμός Ρυθμιστικού με παράλληλη ενσωμάτωση του προσωπικού στην ΔΙΠΕΧΩ Κ. Μακεδονίας ως ανεξάρτητο τμήμα, μειώνοντας έτσι την πολυδιόικηση και την πολυφωνία για το ίδιο πράγμα αλλά και την μισθοδοσία Προέδρων και Διοικητικών Συμβουλίων.

Κύριε Υπουργέ,

Όλα αυτά συμβαίνουν την ώρα που η Χώρα πρέπει να «τρέξει», όπως δεν το έχει πράξει για δεκαετίες. Ως επιστήμονες δε συμεριζόμαστε όσους κατά καιρούς δηλώνουν ότι τα ανωτέρω αποτελούν μέρος ενός «σκοτεινού σχεδίου» απαξίωσης του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, προκειμένου να παραγκωνιστεί ως «αντιαναπτυξιακός». Δυστυχώς, από σειρά λαθών και αβλεψιών, μπορεί να οδηγηθούμε σε αυτό ακριβώς το σημείο.

Ελπίζοντας να λάβετε σοβαρά υπόψη σας όλα τα παραπάνω, δηλώνουμε και πάλι την πρόθεση και τη διάθεση του ΤΕΕ/ΤΚΜ για στενή και αποτελεσματική συνεργασία.

Με ιδιαίτερη τιμή

Για το ΤΕΕ/ΤΚΜ
Ο Πρόεδρος

Τάσος Κονακλίδης

Εσωτερική διανομή:
ΤΕΕ (Χ.Α , ΤΕΑΘ, Τ.ΓΟΔ, ΤΕΘ)